

ДО
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ДОКЛАД

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен номер	Дата
11-06-1079	19-07-2015

от Валентина Бошнякова - съдия в Окръжен съд – Смолян и Национално лице за контакт на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в Република България – търговски дела

ОТНОСНО участието ми в заседанието на експертната група към Европейската комисия, проведено на 29 юни 2016 г. в гр. Брюксел, Белгия

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На 29 юни 2016 г. в гр. Брюксел бе проведено заседание на експертната група към Европейската комисия за обсъждане на нов подход в материята на несъстоятелността. Експертната група е създадена, за да подпомогне Комисията в изготвянето на законодателно предложение в същата област, състои се от 22 експерта от държавите членки на ЕС и са предвидени 8 работни дни. Правилата и принципите в посочената материя на несъстоятелността, които ще бъдат дискутирани в експертната група, ще бъдат подложени на обсъждане и в създадената неформална група на акционерите, която вече е провела две срещи.

Заседанието на експертната група бе проведено в сградата на Европейската комисия – Albert Borschette Congress Center /CCAB/, Rue Froissart 36, Brussels, като същото бе открито и ръководено от г-жа Karen Vandekerckhove. На заседанието като представители на Република България взеха участие съдия Валентина Бошнякова – Национално лице за контакт на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в Република България – търговски дела и г-жа Лиляна Гюрова – държавен експерт в Дирекция „МПСЕВ“, Министерство на правосъдието.

Целта на срещата беше държавите членки да споделят своите виждания и становища досежно вторият етап във връзка с изпълнението на Препоръката на Комисията от 12 март 2014 г. за нов подход към фалита и несъстоятелността на предприятията /2014/135/ЕС/ и в частност за превантивните рамки за реструктуриране. Бяха обсъдени минималните стандарти и общата рамка за започване и протичане на реструктуриращото /стабилизационното/ производство и беше посочена целта на това производство – да се създаде възможност за продължаване дейността на предприятие във финансови затруднения, без да се стига до образуване на производство по несъстоятелност. Като обект на горепосоченото производство бяха определени малките и средните предприятия. В изпълнение на горесцитираната препоръка в повечето държави членки е приета национална уредба по отношение на превантивната рамка за реструктуриране, а в Република България е налице Закон за изменение и допълнение на Търговския закон, който е внесен през м. юни 2016 г. в НС и предстои да бъде разгледан и гласуван и с който се създава част пета „Производство по стабилизация на търговец“ с чл. 761 – 797. Представителите на държавите членки споделиха своята практика и възникналите трудности във връзка с прилагане на процедурите по реструктуриране на длъжник с финансови затруднения.

Заседанието протече при следния дневен ред:

I. Въведение от страна на Европейската комисия.

Г-жа Karen Vandekerckhove представи презентация във връзка с предпоставките и значението на несъстоятелността и реструктуриращите процедури, политическият контекст и наличните законодателни инструменти в тази материя, както и целите и задачите на предварителните проучвания, експертната група, групата на акционерите, публичните консултации и насрочената за 12 юли 2016 г. в гр. Белгия, Брюксел конференция в сферата на несъстоятелността.

II. Дискусия по предварително поставени въпроси на следните теми:

Тема „Минимални стандарти за превантивна рамка за реструктуриране“

Подтема „Първи признаци“

Въпрос № 1 – Следва ли длъжниците с финансови затруднения да имат безплатен достъп или на ниска цена до компетентна и независима помощ /под формата на съвети/ досежно възможността за използване на предпазни реструктуриращи процедури и практическа помощ за изготвянето на реструктуриращ план? Кой следва да заплати за тези съвети или как би било най-добре те да бъдат финансирани? Предоставянето на такъв достъп следва да бъде ограничен до малките и средните предприятия и може да бъде организиран от публични или частни органи и лица.

Бяха изказани мнения, че длъжниците следва да имат достъп до безплатни съвети, включително при извънсъдебните процедури, тъй като често те не могат сами да преценят точно колко са задължнели, за да потърсят помощ и съвет, като тази преценка и респективно препоръката за започване на производство за стабилизация на длъжника /реструктурираща процедура/ следва да бъде направена от страна на трето независимо лице /което не е кредитор/. Посочено беше, че всяка държава следва да осигури обща информация за реструктуриращите процедури, а съветите /на експертно ниво/ да бъдат предоставени от съответното правителство.

От друга страна бяха изложени аргументи, че изборът и инициативата за реструктуриране трябва да е изцяло на длъжника и не следва други структури, включително и държавни, да бъдат ангажирани, тъй като това е частно – правен въпрос, не е в компетенциите на държавата и може да обуслови нови разходи за държавата и нейните структури.

Идеята за частно финансиране на помощта и съветите беше противопоставена на необходимостта от наличието на публични законови процедури, предвид обстоятелството, че в случая са засегнати различни интереси /както на длъжника, така и на кредиторите, а също така и на трети лица/.

Представителите на Полша и Унгария изразиха становище, че би било уместно държавата да бъде ангажирана в представянето на възможността за провеждане на производство по стабилизация, но разходите по оказването на конкретната помощ и даването на съвети да бъдат за сметка на длъжника.

В законодателствата на голяма част от държавите членки има предвидени производства за реструктуриране на длъжници с финансови затруднения, като в повечето от тях тези съвети са безплатни.

Въпрос № 2 - Кое би било полезно за малките и средните предприятия – единен образец на реструктуриращ план или списък с въпроси и насоки, въз основа на който да бъде изготвен реструктуриращият план?

Представителите на всички държави подкрепиха становището, че единният образец на реструктуриращ план би бил полезен за упътване и ръководство, но не би следвало да е задължителен, тъй като не може да обхване всички хипотези. Освен това, търговската дейност на отделните длъжници не е една и съща, а това обуславя необходимостта от различни реструктуриращи планове.

Подтема „Възможност за ранно реструктуриране“

Въпрос № 3 - Следва ли дефинициите за „несъстоятелност“ или за „вероятност за несъстоятелност“ да бъдат хармонизирани на ниво ЕС?

Представителите на почти всички държави изложиха аргументи, че не е нужно и дори не е възможно да има единно понятие за „несъстоятелност“ и „вероятност за несъстоятелност“, поради голямата разлика в националните системи и тъй като дефинициите на тези понятия в законодателствата на отделните държави членки са доста широки. Бяха наведени доводи, че е по-добре тези понятия да бъдат дефинирани на национално ниво така, че да обхващат максимален брой случаи, както и че все пак е възможно същите да бъдат хармонизирани на ниво ЕС.

Въпрос № 4 - Когато жизнеспособността на предприятието е застрашена поради свръхзадлъжнялост, трябва ли то да има право на достъп до ранно реструктуриране? В държавите членки, в които определението за несъстоятелност е синоним със свръхзадлъжнялост, трябва ли длъжниците да имат избор между достъп до реструктуриращите процедури и образуване на формално производство по несъстоятелност?

Беше изложено становище, че щом предприятието е жизнеспособно, то следва да има възможност за достъп до реструктуриращите процедури, а в противен случай следва да бъде образувано производство по несъстоятелност. Освен това, някои представители посочиха, че в тази хипотеза длъжникът следва да има право на избор между ранното реструктуриране и образуване на производство по несъстоятелност, като преценката за това следва да зависи от конкретния случай.

Подтема „Длъжник във владение“

Въпрос № 5 - Трябва ли хармонизиращо правило да определя условията, при които да бъде назначен медиатор или надзорен орган, например по молба на длъжника и/или неговите кредитори и т.н.?

По този въпрос беше изразено единно становище, че това не е необходимо и условията за назначаване на медиатор или надзорен орган следва да бъдат уредени от националните законодателства на държавите членки.

Въпрос № 6 - Когато назначаването на медиатора или надзорния орган само по себе си не засяга правата на трети страни, следва ли това назначаване да остане конфиденциално?

По този въпрос имаше различни мнения – някои считаха, че всички производства, свързани с медиация по реструктурирането на длъжника, следва да бъдат конфиденциални. Според други изборът на медиатор и споразумението с него трябва да бъдат публични. Беше изложено и становище, че определен период от договарянето с медиатора трябва да остане конфиденциален, като се следи за спазването на баланса между интересите на длъжника и на кредиторите. Като междинен вариант беше предложено споразумението с медиатора да бъде конфиденциално, но назначаването му публично, по аналогия с положението на синдика, който също се назначава публично, следователно така няма да има конфликт с кредиторите.

Подтема „Спиране на производствата по индивидуални иски за принудително изпълнение“

Въпрос № 7 - Трябва ли спирането /на принудителните производства срещу длъжника/ да бъде гарантирано, единствено ако длъжникът установи вероятността, че преговорите имат основателна перспектива да доведат до успешно реструктуриране?

И по този въпрос бяха изложени различни аргументи – някои представители считаха, че автоматичното спиране не следва да бъде предвидено и за да бъде допуснато, следва да бъде установено, че длъжникът не е в ситуация на несъстоятелност и правата на кредиторите са гарантирани. Като поредни доводи бяха изтъкнати обстоятелствата, че следва да има минимално ниво за контрол, тъй като в случая длъжникът е инициатор за започването на тази процедура /по спиране на принудителните производства, образувани срещу него/, трябва да се подложи на преценка дали спирането е достатъчно спешно и да се установи дали длъжникът разполага със средства за времето на производството по стабилизация, които да покрият разходите му.

От друга страна беше посочено, че следва да бъде предвидено автоматично спиране въз основа на подадената от длъжника молба за започване на производство по реструктуриране, без да бъдат преценявани

някакви специални условия, тъй като в противен случай производството по реструктуриране на длъжника не би могло да постигне своите цели.

Въпрос № 8 - Следва ли засегнатите кредитори по принцип да бъдат изслушани преди съдът да постанови спирането или спирането следва да бъде допуснато по искане на длъжника, с възможност за кредиторите да го оспорят?

Някои представители застъпиха становището, че кредиторите трябва да бъдат изслушани предварително, други посочиха, че това не следва да е правило, тъй като спирането е автоматично и на кредиторите трябва да бъде осигурено правото единствено да обжалват спирането. Беше изказано и мнение, че кредиторите не следва да бъдат изслушвани преди постановяване на спирането на принудителните производства срещу длъжника.

Въпрос № 9 - Следва ли първоначалната продължителност на спирането да зависи от сложността на очакваното реструктуриране /например не повече от 6 месеца/?

По отношение на периода на спиране на водените срещу длъжника принудителни производства беше посочена различна продължителност - 3 месеца като достатъчен срок, но не повече от 6 месеца; от 2 до 3 месеца, тъй като 6 месеца са твърде дълъг срок; принципът да е 3 месеца, с възможност за удължаване до 7 месеца, тъй като 12 месеца е прекалено дълъг срок, през който правата на кредиторите са в сериозен риск; продължителността да е между 6 и 12 месеца.

Също така беше дадено предложение спирането да бъде гарантирано докато жизнеспособността на търговеца-длъжник е налице, както и бяха наведени аргументи, че не са необходими никакви времеви ограничения, тъй като при наличието на съответните предпоставки може да бъде подадена молба за откриване на производство по несъстоятелност и тогава спирането е автоматично.

Подтема „Приемане на плана за реструктуриране“

Въпрос № 11 - За да се счита един план за приет от определен клас кредитори, следва ли да бъдат предвидени допълнителни изисквания /като мнозинство според броя на кредиторите/, освен мнозинството от размера на вземанията на кредиторите?

Представителите на държавите заявиха, че в случая следва да бъде взета предвид стойността на вземанията, като например 2/3 от стойността на задълженията, 1/2 от сбора на вземанията, а не мнозинството според броя

на кредиторите.

Подтема „Съдебно утвърждаване на плана за реструктуриране“

Дискусия по предвидените въпроси в тази подтема не беше проведена и същите не бяха разгледани, поради недостатъчно време.

Подтема „Положението на акционерите“

Дискусия по предвидените въпроси в тази подтема не беше проведена и същите не бяха разгледани, поради недостатъчно време.

На обсъждане беше поставен нов въпрос, извън предвидените в програмата, а именно: следва ли да бъде предвидена защита за акционерите на длъжника. Някои представители заявиха, че в националните им законодателства е уредена такава защита на акционерите, но само и единствено в рамките на производството по несъстоятелност /например в Германия/, а други посочиха, че участие на акционерите в тези производства въобще не е предвидено на национално ниво /например в Испания/.

Подтема „Ново финансиране и временно финансиране“

Дискусия по предвидените въпроси в тази подтема не беше проведена и същите не бяха разгледани, поради недостатъчно време.

Подтема „Трети страни“

Дискусия по предвидените въпроси в тази подтема не беше проведена и същите не бяха разгледани, поради недостатъчно време.

Подтема „Други минимални стандарти“

Дискусия по предвидените въпроси в тази подтема не беше проведена и същите не бяха разгледани, поради недостатъчно време.

Тема „Минимални стандарти за втори шанс за честните предприемачи“

Въпрос № 17 - Следва ли да има оборима презумпция за почтеност и добросъвестност, която да ползва длъжника?

Бяха изразени противоречиви становища по този въпрос. Някои представители посочиха, че в националните си законодателства имат такава презумпция, други подкрепиха идеята за въвеждането ѝ, но само на национално ниво, а трети бяха против.

Въпрос № 18 - Трябва ли да има подходящи ограничения за последващо опрощаване, като изтичането на определен период от време, през който длъжникът не може да поиска второ опрощаване /например 8 г./?

Беше посочено, че цялостното опрощаване следва да зависи от обстоятелствата, а не от изтичането на определен период от време. Някои представители застъпиха мнението, че 5 г. са достатъчни, а други - 10 г. след приключване на производството по несъстоятелност, за да може длъжникът да поиска второ опрощаване.

Въпрос № 19 - Когато предприемачът има лични задължения, които са възникнали вследствие неговата търговска дейност, както и от извън търговската му дейност, следва ли процедурите да бъдат обединени за целите на опрощаването?

Бяха наведени аргументи, че следва да бъде допуснато такова обединяване, тъй като е доста трудно да бъде направено разграничение между тези задължения.

Беше предвидено, че въпросите и подтемите, които не бяха разгледани и дискутирани в заседанието на 29 юни 2016 г., поради недостатъчно време, ще бъдат включени в следващите заседания на експертната група, като междувременно всеки участник може да изрази становището си по тях и чрез електронната поща на Комисията.

Следващо заседание на експертната група за обсъждане на нов подход в материята на несъстоятелността е предвидено да се проведе през месец септември 2016 г., като конкретна дата и дневният ред предстои да бъдат уточнени допълнително.

Поради изтичане на предвиденото за дискусии време, заседанието беше закрито.

гр. Смолян

08.07.2016 г.

С уважение:

Валентина Бошнякова

съдия в Окръжен съд – Смолян и
Национално лице за контакт на
Националната съдебна мрежа по
граждански и търговски дела в
Република България – търговски
дела